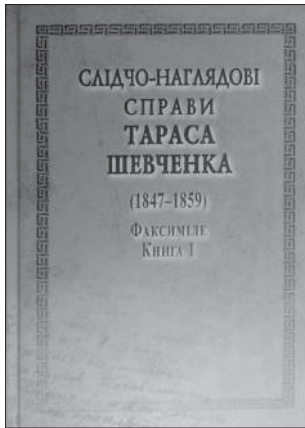
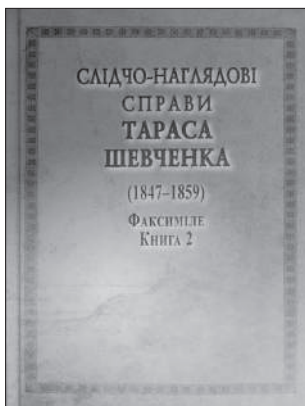

in Shevchenko's poetry still in childhood. Ye. Chykalenko considered Shevchenko's work to be insufficiently developed, as well as M. Drahomanov. P. Tuchapsky adapted Shevchenko to socialism. Not everyone was impressed by "Kobzar" as a child due to difficulties in perceiving Shevchenko's poetry at an early age. The very access to his works, especially uncensored, was also limited in Russia, but as an adult, each intellectual of the post-sixtiers (except P. Tuchapskyi) recognized Shevchenko's influence on the formation of his own national identity. Although the generation of the post-sixtiers was focused mainly on politics rather than cultural work and their circle of reading was broader than the one of their predecessors, Shevchenko did not lose his significance for them either. The post-1860s generation also understood the need for scholarly studies on Shevchenko's works; in particular, V. Domanyskyi critically examined the poet's texts.

Keywords: post-1860s generation, national identity, memories, diary, correspondence, reception, reading, Shevchenko studies.

Слідчо-наглядкові справи Тараса Шевченка. Корпус документів (1847—1859). Факсиміле / Упоряд.: Г. Боряк, Л. Демченко; Відп. ред. В. Смолій; Наук. ред. О. Боронь. НАН України, Інститут історії України, Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка; Центральний державний історичний архів України, м. Київ; Національний музей Тараса Шевченка. Київ: Арій, 2020. Кн. 1. СХХVIII, 878, II с. Кн. 2. IV, 879—1866 с.

Дві книги містять факсиміле документів, опублікованих у попередньому томі «Слідчо-наглядкові справи Тараса Шевченка. Корпус документів (1847—1859). Метаграфовані тексти» (Київ, 2018). Видання відкривається ґрунтовною розвідкою Г. Карпінчук «Факсимільна і репринтна шевченкіана» та вступною статтею Г. Боряка і Л. Демченко «"Бумаги господина Шевченко": особливості відтворення вилучених під час арештів матеріалів та інші засади видання». Це перша повна академічна публікація шевченківських документів такого типу. Уперше факсимільно відтворено понад тридцять нововиявлених листів до Тараса Шевченка, які вважалися втраченими. З дотриманням оригінальних розмірів репродукуються два Шевченкові альбоми зарисовок, поезій та фольклорних записів за 1846—1850 і 1848—1850 роки. Уперше подано документи XVIII ст., які поет зібрав під час роботи в Тимчасовій комісії для розгляду давніх актів.

Наші
презентації

war period. Known primarily for his poetry, Antonych did not finish this novel-in-progress, leaving behind only draft notes, that offer a glimpse into the very process of his writing. Analyzed from the perspective of genetic criticism, Antonych's manuscripts are treated as an avant-text, demonstrating a 'scenario of writing' in the transition from the novel of action to the novel of state.

In contrast to his image-based poetry Antonych's prose rests on the technique of description. Depicting nature or the urban environment, the author conveys a certain emotional and psychological condition. Paying special attention to qualitative adjectives, he appeals to the sensory experience of the reader. Despite the fact that the plan of the novel indicates the main events of the plot, the author mainly captures the emotions of the characters. Dialogues also play an unusual role in the text, as their function is expressive rather than a communicative one.

Since the dynamics of the text is based on emotional and psychological movement, and not on the sequence of events or judgments, it is considered to be an example of affective poetics in Ukrainian modern literature. Affect appears in Antonych's text as force and tension. It shapes the human personality and at the same time challenges it. Affect goes beyond discursiveness and captures the body; its intensity is expressed through the voice and speed. Antonych's characters share a common transpersonal experience in their childhood and a common object of desire after becoming adults. Moreover, the transfer of emotions into the sphere of interpersonal relations gives the affect not only a psychological but also an ethical dimension.

Analyzing Antonych's manuscript, the author of the paper focuses on the dynamics of writing, not on the one of the plot, and finds grounds for conclusions about the affective nature of Antonych's prose. It is evident that in the 'unwritten novel' "On the Other Bank" Antonych depicts the modernist type of literary character as homo sentiens, who perceives the world in a subtle way and experiences it deeply.

Keywords: Bohdan Ihor Antonych, novel, draft manuscript, genetic criticism, affective poetics.

Ковацька О. Експериментальні вітрила української прози 20-х років ХХ століття. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2020. 224 с.

Монографію підготовлено на основі дисертації, що була однією з перших праць, присвячених висвітленню української експериментальної прози 20-х років. ХХ ст., зокрема неординарної творчості В. Петрова (Домонтовича), А. Любченка, Майка Йогансена на тлі жанрово-стильового оновлення епіки високого модернізму та в інтертекстуальному контексті європейського письменства.

У книзі розглянуто творчу спадщину В. Домонтовича («Дівчина з ведмедиком», «Доктор Серафікус»), А. Любченка («Вертеп»), Майка Йогансена («Подорож ученого доктора Леонардо...», «Пригоди Мак-Лейстона, Гаррі Руперта та інших»). У контекст дослідження уведено також прозу Г. Михайличенка, М. Хвильового, Ю. Яновського, О. Слісаренка, Гео Шкурупія, Ю. Смолича, Л. Скрипника, О. Влизька.

Наші
презентації

poetical trilogy beginning with the collection “New calculus of time” (Kyiv, 1990). Three poetry books from the early 1990s — “New calculus of time”, “Via Dolorosa” and “True Revenge” — contain the restored early lyrics and poems of the author prisoner. I. Hnatiuk introduced into Ukrainian poetry the topics and issues related to the crimes of Stalin’s tyranny, the national resistance movement, and the threats of imperial aggression from Moscow in the time of Ukrainian independence. Hnatiuk never announced any prophecies of the expected ‘happy future’ in the new Ukraine, although the collections had a distinct prophetic orientation. The poems of the 1980s and 1990s were also presented, including the cycles brought to life by the Chernobyl disaster. The poet perceived the man-made environmental catastrophe as the last ‘wrath of God’, ‘the deadly tornado’ of the atomic Apocalypse. The evident journalistic component of the three-volume collection requires deeper reading and study in the context of the post-Soviet literature. Based on the classical poetic means and great verse epic forms, the poet created a new expressive type of the lyrical character — the persistent and uncompromising martyr of the Soviet concentration camp. According to the author of the paper, the unsubstantiated evaluations of Hnatiuk’s works as graphomania can be easily refuted by examples of his unique mastery and free command of the word.

Keywords: Ivan Hnatiuk, poetical trilogy, poetry of convicts, tragic generation, classical poetical form.

Проблеми поетики творчого доробку Олеся Гончара.

Монографія (Н. М. Гаєвська, Г. М. Жуковська, Ю. А. Мосенкіс, І. А. Приліпко). Київ: Логос, 2020. 248 с.

У книжці висвітлено показові аспекти поетики прозової й поетичної творчості О. Гончара, розкрито особливості щоденникової та епістолярної спадщини митця. Окрему увагу приділено маловивченим аспектам творчого доробку письменника, питанням жанрової, стильової, ідейно-тематичної, образної, часопросторової, мовної організації художніх текстів, проблематиці листів і щоденникових записів. Зібрані тут авторські студії подають сучасне прочитання творчого доробку О. Гончара, що уможливає рецепцію постаті митця за межами соцреалістичних координат і формує уявлення про його творчість як багатогранне, національне й водночас інтегроване у світовий літературний контекст художнє явище.

У додатках до монографії вперше опубліковано окремі листи до О. Гончара 50—60-х років, автори яких — відомі літературознавці, письменники, перекладачі, а також студенти та учні.

Видання рекомендоване літературознавцям, викладачам, студентам і всім, кого цікавить творчість письменника.

І. П.

Наші
презентації

Elvira VATAZHKO, graduate student
Shevchenko Institute of Literature,
4 M. Hrushevskoho st., Kyiv, 01001
e-mail: elviraviktorivna@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9862-4916>

THE CONCEPTS OF 'METATEXTUALITY' AND 'METAFICTION' IN LITERARY CRITICISM

Undoubtedly, the second half of the 20th century and the early 21st century are notable for the extensive artistic experiment, including metatextual and metafictional phenomena. Such scholars as Gérard Genette, Anna Wierzbicka, Patricia Waugh, Linda Hutcheon, Robert Sholes, and many others focused on the mentioned issues in their research work. Therefore, this paper considers metatextuality and metafiction in the theoretical perspective tracing the origins of metatextuality and its connections with postmodern literature. The terms 'metatext' and 'metafiction' appeared as rather close in time. Notably, both of them are based on the discursive practices of the late 20th century. However, the term 'metatext' originated in the scholarly practice of structuralism. It is obvious that 'metatext' was constructed by analogy with the concept of 'metalanguage'. Either of them does not exist without the initial text (or language). Metatextual elements are important for analyzing styles, genres, types of expression, discursive functions, and more. On the other hand, the term 'metafiction' has an obvious connection with genre studies. Metafiction qualifies as a special kind of literary text that became characteristic of the postmodern era. Such features as self-referentiality of artistic expression, introspection, and self-consciousness became essential for postmodern aesthetics. Metatextuality relates to the narrative theory and metacriticism, while metafictionality is applicable within the intertextual analysis. Thus, the paper highlights an advance of metadiscourse in the cultural consciousness of the late 20th century.

Keywords: metatext, metatextuality, metafiction, metafictionality, metalanguage, metadiscourse, postmodernism.

Тарас Шевченко. Текст і контекст.

Садок вишневий коло хати /

Упоряд.: В. І. Пахаренко. Черкаси:

Видавець Ольга Вовчок, 2020. 240 с.

Книга продовжує серію «Тарас Шевченко: текст і контекст», у рамках якої презентовано найвідоміші та найяскравіші твори поета і присвячені їм авторитетні, ґрунтовні й концептуальні дослідницькі праці різних років.

У пропонованому виданні зібрано матеріали про поезію «Садок вишневий коло хати...». Невелика за обсягом, проте унікальна за своїм художнім змістом, ця поетична мініатюра написана 19—30 травня 1847 р. під час перебування в казематі Третього відділу в Петербурзі й увійшла до однойменного циклу. Щирість та глибина почуттів поета, викликані тугою за Україною та нездійсненими мріями, вилились у ліричну ідилію, що репрезентує, як слушно зазначається у передслові до видання, «ідеальну, досконалу для людини модель життєустрою», сутність якої — «у родинному укладі, душевності (кордоцентризмі), гармонійному взаємозв'язку людини з довкіллям і Богом, у зрівноваженні двох форм буття — духовної і матеріальної» (с. 3). Закономірно, що як явище геніальне ця поезія не втрачає актуальності й продукує навколо себе поалог наукових інтерпретацій та мистецьких реценцій, що й знайшли відображення у пропонованому збірнику. Презентоване видання буде цікаве шевченкознавцям, науковцям, студентам, учням, учителям-словесникам та всім шанувальникам творчості Т. Шевченка і поціновувачам української літератури та мистецтва.

Наші
презентації